

Svar på Interpellation av Mats Åhlund (C) om målen för Uppsala kommuns miljö- och klimatplan

Mats Åhlund (C) har ställt nedanstående frågor om kommunens Miljö- och klimatprogram till kommunstyrelsens ordförande Erik Pelling. Som kommunalråd med ansvar för kommunens miljö- och klimatarbete besvarar jag dem.

- När kommer den utlovade redovisningen och utvärderingen att redovisas för kommunfullmäktige?
- Kan något sägas redan nu vad denna kommer att innehålla?
- Kommer skarpa åtgärder att vidtas för att ej uppnådda mål ska uppnås inom eller snarast efter utsatt tid?
- Vad är Miljömålsrådets uppgift och vad gör rådet?

Uppsalas Miljö- och klimatprogram är en del av kommunens långsiktiga arbete för en hållbar utveckling. Programmet har antagits i kommunfullmäktige och sträcker sig mellan 2014–2023. Programmet utvärderades och reviderades 2016–2017. I programmet finns långsiktiga miljö- och klimatmål, kommunen ska vara fossilfri 2030 och klimatpositiv 2050, och 10 etappmål varav några ska vara uppnådda i år. Det långsiktiga målet för minskning av växthusgaser sträcker sig ändå till 2070. I år ska de samlade utsläppen av växthusgaser i kommunen som geografiskt område ha minskat med cirka 30 procent jämfört med år 1990. 2070 ska minskning vara 110 %

I år ska det göras en ny utvärdering av programmet som kommer att läggas fram för fullmäktige senast i december. Den kommer bland annat att innehålla en

- redovisning av kommungeografiska utvecklingen av klimatutsläpp tom 2019 (vissa data enbart för 2018),
- prognos på klimatmålet 2020 (kommungeografiskt),
- uppföljning av etappmålen, och
- förslag till revidering och uppdatering för att säkra klimatmålet 2030.

I utvärderingen kommer också åtgärder presenteras för att ej uppnådda mål ska uppnås inom eller snarast efter utsatt tid.

Allmänt kan sägas att Miljö- och klimatprogrammets alla etappmål medvetet formulerades mycket utmanande. För att markera att det krävs stora kliv i miljöutvecklingen.

Jag vill kort redogöra för hur det går med arbetet för att uppnå de etappmål Mats Åhlund nämner i sin interpellation:

- Uppsalas och Uppsala kommuns energiförsörjning för värmebehov ska ske med förnybara energikällor eller klimatneutral/kompenserad produktion år 2020. (etappmål 1)
Nämndorganisationens el är Bra miljöval el och bolagen har (minst) förnybar el. Uppsalahem har investerat i vindkraftverk och alla fastighetsbolagen arbetar med solel. Ett stort antal oljepannor har fasats ut sedan 2009. Vid utgången av 2019 återstår 2 pannor som används vid särskilt kallt väder hos Skolfastigheter. Deras plan är att fasa ut dem detta år. Det som återstår är klimatkompenserad fjärrvärme, där några bolag hade tecknat avtal vid utgången av 2019.

- Till 2020 har cirka 30 MW effekt solenergi installerats (etappmål 2).
Till och med 2019 har 19 MW installerats. År 2013 bedömdes det finnas mindre än 0,3 MW installerat. Den årliga installationstakten har ökat varje år. År 2019 installerades 7,5 MW, 2020 förväntas minst 7,5 MW till installeras. En privat aktör (Vasakronan) planerar en solcellspark liksom kommunen självt.
Den största posten geografiskt har hittills annars varit från privatpersoner och företag med mindre anläggningar. Uppsala hade 2019 flest anläggningar i Sverige. Med nuvarande utveckling nås målet, eller överträffas, troligen i dec 2020 eller strax därefter. Utvecklingen har alltså gått från 0,3 till prognosen 30 på 7 år (faktor 100).
- Kommunens egna fordon är fossilbränslefria år 2020, (etappmål 3: avser personbilar och lätta lastbilar, övriga fordon 2023)
Handlingsplan finns sedan 2016 för att bli klara till 2020. Men vi har redan idag en mycket hög andel fordon som kan köra på förnybart bränsle. Kommunen har beställt ytterligare fordon och bygger under 2020 bränsleinfrastruktur (för el och biogas) så att målet ska uppnås. Till följd av pandemin levereras inga nya bilar vilket innebär att det finns viss risk att det blir försenat.
- Kommunens nämnder och styrelser har mål för energieffektivisering för
A) indirekt energianvändning som motsvarar minst 25 procents minskning till år 2020 med basår 2014.
B) Kommunorganisationens direkta energianvändning ska i absoluta mått sammantaget vara som mest oförändrad år 2020 jämfört med år 2014 (etappmål 4).
A) Målet om indirekt energieffektivisering kommer inte att kunna följas upp. Nationell och lokal statistik saknas idag.
B) Huvudmålet är +/- 0 totalt i absoluta tal för koncernen. Klaras för 2019, prognos god för 2020.
- All upphandling av varor, tjänster och entreprenader ska senast år 2020 följa Upphandlingsmyndighetens avancerade krav eller motsvarande med fokus på minskning/substitution/utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen. (etappmål 5)
Målet har inte fullt ut implementerats i kommunens Policy och riktlinjer för upphandling så här behöver ett arbete göras. Men vi ser att en mycket god utveckling har skett inom plast och upphandling. Där har vi ju även som mål att vi i kommunens egna och upphandlade verksamhet endast ska köpa in produkter med plastinnehåll från återvunnen eller förnybar råvara år 2030
- Uppsala kommuns arbete för att främja ett giftfritt, resurs- och energisnålt byggande och förvaltande har resulterat i att Uppsala är en av de främsta kommunerna i Sverige med avseende på hållbart byggande år 2020. (etappmål 7)
För måluppfyllelse krävs bland annat att: "Ett med branschen frivilligt program för byggande och renovering är etablerat senast 2016 och implementeras successivt. Alla exploateringsprojekt på kommunal mark utvecklar och tillämpar program för hållbart byggande i samverkan med kommunen"
Målet betraktas som uppnått då Uppsala kommun arbetar med att implementera det nationella branschprogrammet CityLab – Riktlinjer för hållbart stadsbyggande. CityLab är just ett sådant program som tagits fram av branschen nationellt genom SGBC – Sweden Green Building Council – och där kommunen aktivt deltagit med att formulera och testa program och riktlinjer.
Målet har också till en del konkretiserats med ett nytt etappmål 10. "Mer trä och klimatneutrala material i bygg- och anläggningsprocessen 2030."
Tillåtas kan också att satsningen genom Uppsalapaketet på nya bostäder och arbetsplatser i de sydöstra stadsdelarna kommer fungera som förebild för hållbart byggande och vara en testbädd för nya cirkulära systemlösningar.

Interpellanten tar också upp frågan om luftkvaliteten på Kungsgatan. Där behöver kommunen arbeta både med att hålla nere partikelhalterna i luften och minska de höga kväveoxidhalterna. Det handlar om flera åtgärder som bibehållit dubbdäcksförbud, att byta bränsle i bussarna och minska genomfartstrafiken av privatbilister.

Mats Åhlund har även frågat mig vad Miljömålsrådets uppgift är och vad rådet gör.

I miljörådet sitter representanter för de partier som har plats i fullmäktige. Ledamöterna i rådet har, som jag ser det, flera uppgifter. Dels att diskutera och sprida informationen om kommunens miljö- och klimatarbete från miljörådets möten i kommunala nämnder och bolag och i sina partier, dels att göra inspel på rådets möten som sedan rapporteras till kommunstyrelsen.

Den här vårens möten har vi bland annat ägnat åt kommunens klimatarbete. Junimötet kommer att ägnas åt en annan viktig fråga – arbetet med att värna biologisk mångfald i den växande staden.

Det mötet kommer vi, passande nog i Coronatider, ha utomhus då vi cyklandes kommer att besöka viktiga platser längs gula stigen.

Rickard Malmström, kommunalråd (MP)